

Aardappelen en uien: opbrengst goed, prijzen onder druk

Hoofdoogst start in mineur

Begin september kwam bij aardappelen en uien de hoofdoogst op gang. Het ging met horten en stoten, tussen de buien door. De opbrengsten lijken minder hoog dan gedacht, maar nog altijd hoog genoeg om de prijzen flink onder druk te zetten. De eerste zorg van telers is echter dat hun product netjes onder dak komt.

Eén ding staat vast: 2011 gaat de boeken in als een opmerkelijk jaar. Eerst was het zo droog dat sommige gewassen nauwelijks aan de praat te krijgen waren; vervolgens gingen de hemelsluizen wagenwijd open. In individuele gevallen leidde dat tot grote schade. Bij aardappelen vooral in de vorm van rot op de lager gelegen perceelsdelen en in gebieden die meer water dan gemiddeld te verwerken kregen. Ook de bestrijding van phytophthora, tot halverwege het groeiseizoen een makkie, liep op sommige plaatsen op de valreep nog uit de hand.

Maar bij al deze problemen toonde dit groeiseizoen vooral aan over hoeveel veerkracht de gewassen beschikken. Zowel aardappelen als uien hebben zich na de eerste regen in juni snel hersteld van de droogte. En ondanks de sombere zomer zijn de opbrengsten gewoon goed te noemen. Gecombineerd met een uitbreiding van het areaal geeft dat een gevoel van overvloed. Gevolg: een sombere marktstemming en prijzen begin september van minder dan vijf euro voor zowel aardappelen als uien.

Vroeg uitgerooid

Uit meerdere hoeken werd de laatste maanden gesuggereerd dat de hectareopbrengsten in aardappelen groter zouden uitpakken gemiddeld. Of dat zo is, is sterk de vraag. In ieder geval hebben de

proefrooiingen het beeld enigszins vertekend. Door het warme voorjaar liepen de gewassen in hun ontwikkeling duidelijk voor op andere jaren.

Buitendienstmedewerker Gerwin Dibbits van aardappelverwerker McCain ziet dit goed terug in de tweewekelijkse monstername: „In week 29 lag de opbrengst ongeveer veertig procent voor op het tienjarig gemiddelde. Daarna zakte dat naar twintig procent en begin september was dat nog negen procent. Ik denk dat we uiteindelijk gemiddeld zullen uitkomen, want van nagroei is niet echt sprake. De meeste percelen zijn op hun retour of liggen al dood. Dat neemt niet weg dat de rendementen in de fabriek hoog zijn omdat er veel lengte en grofte in het product zit.“ De vraag is nu vooral onder welke omstandigheden de aardappelen in de bewaring komen. De kwaliteit is over het algemeen prima. En hoewel het voor sommigen verleidelijk is om het gewas nog even te laten doorgroeien, laten veel telers de laatste kilo's voor wat ze zijn. Wel is er vanwege de gemiddeld hoge onderwatergewichten risico op stootblauw. Ook komt er holheid voor in rassen die daar gevoelig voor zijn, zoals Fontane.

Schieters in uien

In de uien is het vooral de vraag hoeveel netto-kilo's er over blijven. Bruto zijn de

opbrengsten goed, maar net als vorig jaar bestaat er vrees over de kwaliteit. Het advies om niet te lang te wachten met rooien, kon niet overal worden opgevolgd. Soms lagen de uien ook langer dan gewenst in de regen op het zwad. Vroeg rooien moet voorkomen dat water zich ophoopt in de oksels, waardoor er zuurstofgebrek ontstaat in de bol. Dit kan leiden tot slijmvorming en watervellen. Eenmaal binnen zal het advies zijn om continu te blijven drogen, zodat koprotschimmel en bacteriën niet de kans krijgen om de halzen binnen te dringen. „Drogen doe je nooit te veel“, zegt teeltdeskundige Gerard Buizer. Hij is vanwege pensioen niet meer officieel verbonden aan Bejo de Groot en Slot, maar nog wel actief voor de uienveredelaar. De kwaliteit valt hem dit jaar niet mee, maar het is volgens hem te vroeg om een parallel te trekken met vorig seizoen. „In principe zou de houdbaarheid beter moeten zijn, omdat de uien over het algemeen meer rokken hebben.“

Het opvallend grote aantal schieters van dit jaar wijkt hij aan het temperatuurverloop. „De overgang van warm naar koud weer heeft een vernalisatie-effect, een aanzet tot groei, op gang gebracht waardoor sommige planten als het ware aan hun tweede jaar zijn begonnen. Procentueel valt het aantal schieters op een perceel vaak nog wel mee, maar ze rotten wel sneller.“ Volgens Buizer is dat een extra reden om continu te blijven drogen. ■

Tafelaardappelen mooi binnen

In de buurt van Brielle (ZH) rooit loonwerker Rens van Bergeijk tafelaardappelen voor Cees van Scheygrond in Oudendoorn. Hoewel hij niet veel sneller dan drie kilometer per uur kan rijden, draait de Grimme vierrijer de kippers sneller vol dan dat ze leeg weer terug zijn. De Lady Christls komen flink behangen met grond in de schuur. „Voor het mooie komt er een beetje te veel grond mee, maar ik ben al lang blij dat ze binnen zijn“, zegt Scheygrond. Geholpen door de opbrengstmeter op de rooimachine, en gecorrigeerd voor de grond die mee naar huis gaat, schat Van Bergeijk de opbrengst op 55 ton. Bruto weliswaar, want alleen de knollen in de maat 40-70 millimeter belanden in zakjes voor Albert Heijn. De bovenmaat gaat weg voor voer.

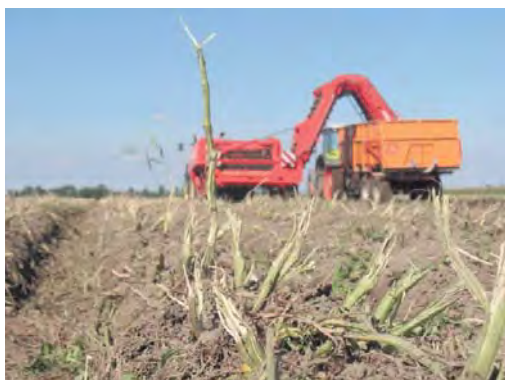
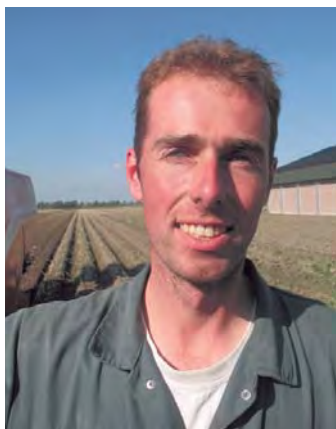
‘Hier kun je niet tegen kilveren’

Pleun Dekker uit Oudendoorn (ZH) maakt gebruik van het erf van loonbedrijf Poldervaart om zijn uien op de auto te laden. De loonwerker laadt even verderop met twee machines tegelijk zijn uien op kippers. De zavelige grond is flink dichtgeslagen en vlak tegen het kanaal moeten zelfs een paar zwaden blijven liggen omdat het te drassig is. „Tegen zoveel water in korte tijd kun je niet kilveren en draineren“, verzucht Dekker. En dat terwijl hij in het voorjaar nog twee keer heeft beregend. Die beslissing heeft goed uitgepakt. De bodemherbiciden hebben hun werk goed gedaan en de opbrengst van het Hoza-ras Mika is goed. Helaas geldt dat niet voor de prijs. Gingen de eerste auto's nog voor vijf cent weg, voor het gros van de partij moet Dekker afscheid nemen voor vier cent.

Agria's groen geroid

Hoewel de Agria's van Dennis van Kempen begin september nog niet zijn afgestorven, wil afnemer Schaap ze al wel graag hebben. Vandaar dat de jonge akkerbouwer uit Oude Tonge (ZH) het loof groen heeft geklapt. Met 365 gram zitten de aardappelen op voldoende onderwatergewicht. Ook zijn ze al aardig afgerijpt, want een blik in de kipper leert dat de knollen niet meer vellen. De partij oogt mooi egaal en niet te grof. Dat zal vooral te danken zijn aan de berekening tijdens de knolzetting. Ook de opbrengst is goed, al kan Van Kempen nog geen cijfers noemen. Van Kempen rooit zevenhonderd ton contractaardappelen. De resterende twintig hectare Agria's laat de akkerbouwer verder uitgroeien. Deze zijn vrij.

Exclusief aardappeltje mooi binnen

In de buurt van Zeewolde rooit Niek Grijsen een perceel Gourmandine, een exclusief tafelaardappeltje dat straks in zakjes van 2,5 kilo in de winkel komt te liggen. Het loof van de aardappelen is al vier weken dood en hoewel het nog 'nat genoeg' is, haalt Grijsen ze er toch maar uit. De klei (vijftig procent afslibbaar) plakt flink en de axiaalrollen op de rooier zijn geen overbodige luxe. Ze krijgen de aardappelen redelijk schoon op de kipper maar trekken er wel wat kleine knollen uit. De familie Grijsen kan de aardappelen leveren in de maat 35-55 millimeter. Sorteren doen ze zelf.

Spuitsporen los in Innovator

„Je weet nooit waar het goed voor is.“ Mathé Geling grijpt de kans om even de spuitsporen los te trekken in zijn Innovators. De akkerbouwer in Zeewolde heeft het perceel eind augustus doodgespoten. „Het ras had zijn opbrengst al, dan wacht ik liever niet te lang. Overigens ben ik niet veel vroeger dan normaal.“

Aardappelen en uien komen tegelijk

Bij Peter Romme is het een drukke van belang. Terwijl de loonwerker de uien in het zwad rooit, is hij zelf bezig in de aardappelen. Eerst gaat er een partij Agria's in de schuur. „Een beetje vroeg, maar ze staan op een kopakker waar we moeten draaien voor de tafelaardappelen“, verklaart Romme. Niettemin ziet de partij er prima uit. Vervolgens beginnen ze in de tafelaardappelen, van het ras Milva. Hoewel hij zijn grond goed op orde heeft, valt het rooien hem niet mee. Hij maakt zich enigszins zorgen over de hoofddoogst Agria's die nog moet komen. „De grond is niet makkelijk, de structuur is verregend. Ook het wormenprobleem speelt weer op. Door de natte zomer hebben ze boven in de rug gezeten waardoor de grond aan elkaar kit.“

